Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 90. (10.767). Львів, субота 24. квітня 1926. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік XLIV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок 10, II. пов. Конто почт. щад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. Гол. Редактор приймає від 11—1 год. передпол. Рукописи не звертається.

Передплата: Місячно в краю 4·50 зл. За границею: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Ціна одного примірника 20 сот.

Господарська скрута в СРСР.

Освітлення її урядовими чинниками України.

Центральний Комітет Всесоюзної Компартії большовиків застановлявся на останньому засіданні незвичайно основно над сучасним невідрадним господарським положенням СРСР. Ясно, що придумував він і способи виходу з назрілої скрути. Вся радянська преса займається тепер найбільше тією справою. Вона розписується на всі лади, але не виходить ні кроком поза постанови ЦК-ту партії.

Ясно, що й вся преса на Україні теж розписується на ту саму тему. Харківські „Вісти“, орган ВУЦВК-ту характеризує положення ось як: „найперша наша біда, причина причин нашої сучасної скрути полягає в тім, що ми майже до кінця використали основний капітал, перейнятий нами від буржуазного господарства, підвищили продукцію його майже до рівня передвоєнної, а тим часом не можемо задоволити платоздатного попиту ні сільського ні міського населення, ні самої промисловости“.

Характеристика положення дуже досадна, а деякі кола радянських економістів побоюються навіть цілковитої катастрофи. Про те довідуємося з промови, Чубаря на пленумі ЦК-ту КП(б)У. Обговорюючи обмеження буджету Чубар дослівно сказав: „Картина, що виявилася при складанні союзного буджету відразу відбилася і на республиканському (українському) буджеті, що так само значно скоротився. Скоротилося задоволення потреб місць та окремих господарчих одиниць. Скорочення плянів відчувається дуже і створює обстановку непевности, починають запитувати, чи не йдемо ми до катастрофи, до провалля, що його не пересковчимо“. Далі Чубар доказує, що такої небезпеки нема!

Та цікаво, як радянські економісти і партія уявляють собі вихід з такого невідрадного положення. Промисловість наша — кажуть вони — не сміє закляккнути на передвоєнному рівні. Щоби зліквідувати товаровий голод — а він обіцяє стати хронічною бідою на цілий ряд літ — ми повинні перейти до будівництва нових фабрик і заводів. Така програма виглядає на переливання пустого в порожнє. Бо коли не можна припинити зростаючої господарської кризи з причини недостачі капіталу, то як при тій самій недостачі капіталу можливо закладати нові заводи і фабрики?

На щож все таки рахує партія та її економічні теоретики? Вона тим разом не рахує на чужий капітал, не рахує на концесії, а виключно на „власні ресурси“. „Наші власні ресурси — це в першу чергу, наслідки нагромадження в нашому господарстві. Де вони містяться найбільше? В сільському господарстві“. Отже більшовики надіються на нагромадження у сільському господарстві. Якже їх добути? Вони не хочуть їх витягати з села ні при допомозі податків, ні при допомозі реквізицій, бо „це був би розрив зі селянством“, але надіються на селянські ощадности. Дотична постанова партії ставить державі завдання „підвищити находження вільних коштів населення в ріжного роду кредитні, кооперативні установи і в державні позички“.

Так представляється головний засіб ратування ситуації та боротьба з назріваючою навіть на думку деяких комуністів — господарською катастрофою. Другим дуже важним засобом для виходу зі скрути є від кількох місяців пропагований режім безоглядної економії в господарстві, звязаної тісно з підвищенням продуктивности в праці.

Та обидва ці засоби не такі то вже нові. Над збільшенням продуктивности працюють на радянщині давно, позасновували там навіть окремі установи для наукових студій над побільшенням продуктивности праці при можливо найменшій затраті сили та енергії. Наукові інституції праці — цеж не жарт. Не можна сказати, щоби здобутки тих інститутів були безвартними, навпаки вони вчать направду розумно працювати. Та не зважаючи на те продуктивність праці не збільшилася. Так само не зросла й економія на всіх ділянках господарства. Та того мало! — Викачування капіталу нагромаджено — на думку більшовиків — у селянському господарстві, відбувається вже більше року при допомозі пропаганди ощадности. Вже навіть на всіх почтах позакладали каси ощадности. Якіж наслідки дотеперішньої праці? — Які наслідки того засобу, що має тепер з волі компартії перетворитися в „ударний“ засіб ратунку? Ось цифри за минулий рік: з 1. січня 1925 р. було на Україні 1.085 ощадних кас, а на 1. січня 1926 року повстало їх під впливом пропаганди аж 2.056. Дня 1. березня ц. р. було в них 8 міліонів карб. вкладок, а 1. жовтня 1925 р. вони виносили тільки 4 міліони. Виходилоб, що пропаганда мала величезний успіх. Одначе коли приглянемося, хто давав ощадности, то прийдемо до инших висновків. Урядовці та робітники мали на 1. січня 1926 р. 36,3 відс. усіх вкладів, селяне мали 1,8 відс., инші 19,7 відс., а юридичні особи, отже всякі установи мали аж 42,2 відс. Ці цифри відносяться до України. Можемо бути певні, що такі самі відносини є й по инших союзних республиках.

Селянські ощадности, чи краще викачування „нагромаджень“ зі сільського господарства при допомові ощадностей в минулому році завело. Не можна сказати, щоби в останньому році пропаганда за ощадністю не була „ударною“. Правда, що в цьому році після рішення Всесоюзної компартії та кампанія перетворилася в ще „ударнішу“, але треба дуже сумніватися, чи вона переконає селянина про потребу несення своїх ощадностей до ощадних кас для ратунку радянського господарства і для „прискорення соціалістичного будівництва“.

Комуністи сформулували нове гасло дуже буржуазно, „ні одного радянського селянина без вкладу в кредитове товариство, ні одного селянина без книжки державної ощадної каси“. Якщо вони направду вірять, що викачення селянських „нагромаджень“ до кредитових товариств і державних кас відбудеться при допомові виключно пропаганди між селянством, то вдають хиба наївних. Ми думаємо, що комуністи дещо „викачають“, що вони витиснуть деяку кількість ощадностей, але при допомові инших примусових засобів. Одначе одночасно маємо таке пересвідчення, що цей засіб ратування загроженого так поважно і так сильно господарського положення напевно не доведе до бажаної мети.

Німецько-радянські переговори.

Становище англійської дипльоматії.

Давно вже не було переговорів двох держав, які так держали би в напруженні європейських дипльоматів як останні розмови між німецьким і радянським урядом. Нема дня без нового дипльоматичного заходу, щоби їх припинити або здерти з них таємну завісу. Париж, Прага та Варшава виявляють зденервування. Тільки Льондон холоднокровного заявляє, що заки нема опубліковано, тексту німецько-радянського порозуміння, нема причин хвилюватись. Англійське міністерство закордонних справ вірить, що Німеччина не схоче цим порозумінням зривати за собою мостів, покладених на шляху до Льокарна. З цього становища є незвичайно вдоволений німецький уряд, повторяючи запевнення, що намірений реасекураційний пакт не матиме ніяких таємних статтей і лишиться вірним принципам покладеним у Льокарні. За те велике невдоволення викликав меморіял д-ра Бенеша, який засував юридичні сумніва щодо німецько-радянського порозуміння в нинішній стадії. Німецька преса каже, що такі дипльоматичні заходи є зайві, заки пункти німецько-радянського договору не є проголошені.

Від Триполісу до Константинополя.

Англійсько-італійські суперечні кольоніяльні інтереси.

Подорож Мусолінія до Триполісу стала немов би гаслом до турецької мобілізації. Ці два моменти, що прийшли по собі, відбились відгомоном в англійській пресі. Вона звернула увагу на тривогу Туреччини супроти італійських експанзивних плянів. Італійський уряд поручив послові у Константинополі заперечити всяким звістям про пляни італійської експанзії. Англія від себе хоче буцім-то випередити італійсько-грецьке порозуміння звернене проти Туреччини і вже запропонувала їй взаємний гарантійний пакт на довгий речинець, з господарськими користями, одначе з тим застереженням, що Туреччина згодиться признати кордони Іраку, заступленої Лігою Націй. Піддержка Туреччини Англією мала би на меті обезсилити пляни Італії щодо поширення своїх кольоніяльних впливів у Малій Азії та Африці. Якщо всі ці звістки правдиві, то творці льокарнських договорів, які за спільним столом радили над замиренням Европи, йдуть до цеї високої мети такими ріжними й кругими стежками, що можна вже нині бачити лінії конфлікту між головними державами, що поклали свої підписи під мирні документи у Льокарні.

Польська кріза.

На двох бігунах.

Польська кріза, припинена у своїм розгоні відмовою ендецько-християнських міністрів уступити з розваленого „коаліційного“ кабінету і veto-м президента держави щодо принятя зголошеної премієром Скшинським димісії, фактично розвивається далі. Кадовбовий кабінет обчімханої з пепесівців коаліції, кабінет парляментарної меншости тепер вже друге видання Хієно-Пяста, намагається за всяку ціну задержати владу в своїх руках. З тією метою ведуться переговори з християнсько-народовим клюбом Дубановича й Стронського (монархістів) і з Жидами в справі доповнення, а радше створення коаліції.

Думку втягнути Жидів до реакційної коаліції підтримує як на диво! — ніхто инший, тільки християнська демократія (Корфантівці), донедавна найбільша поборниця Жидів. Зі свого боку Жиди зберігають мовчанку і вижидають розвитку подій (чия візьме!) і тоді правдоподібно приєднаються до побідників.

Опозиція ставиться ворожо до кадовбового кабінету і нової, чисто реакційної коаліції, шукаючи звязку з „нац. меншостями“. Особливо коаліційні сецесіоністи, пепесівці, заповідають перехід до найгострішої опозиції до кадовбово-реакційного уряду Скшинського. Аналогічне становище займає й „Визволене“. „Стронніцтво Хлопске“ Домбського і Бриля постановило з иншими лівицевими клюбами запротестувати у президента держави проти насильного вдержування кадовбового кабінету Скшинського. Зі свого боку „Строн. Хлопске“ пропонує створення лівого, селянсько-робітничого уряду з участю „нац. меншостей“. До цеї думки (мабуть тільки в добі перед 1-шим травня) прєднуються й пепесівці, які стараються навязати взаємини зі слав'янськими менш. клюбами. Пепесівці вже відбули конференцію з Українцями й Білорусинами, а окремо з Жидами й „Строн. Хлопским“.

Масові арешти в Заболотівщині.

Повідомляють нас, що в Заболотівщині переведено в останніх днях масові труси й арешти. Причина арештувань невідома, але мабуть староста Гольчевський хоче недопусти таким чином до святкування 1. травня. В наших руках спис кільканадцять арештованих Українців, селян, робітників та інтелігентів. Про це докладніше завтра.

Зоб. Гурток інтелігентних артистів під проводом дир. Стадника вкладає багато щирої праці, щоби сю пєсу достойно представити глядачам. Головні ролі гратимуть: п-ні С. Федорцева, Орлич; п-нове: Залуцький, дир. Стадник і 5-літня дівчинка Ірка. Театр „Багатель" дуже відповідний для вистави сеї пєси і вигідний для глядачів. Початок вистави буде найточнійше збережений, бо театр має салю до диспозиції лише до години 10'30.

— Обходимосвіт. До нашої редакції заглянули нині два рідкі гості. Є це два молоді хлопці, що вибрались у мандрівку довкола світа, побившись об заклад з двома Англійцями, що перейдуть землю в 6 роках, швидше від них. Один з них Італієць, з Югославії, другий Німець, з Данцігу, оба артисти-малярі, які заробляли в дорозі, продаючи власні малюнки. Вийшли вони три роки тому з Флоренції і перейшли пішки всю Італію, Сицилію, Лідію, Триполіс, Еспанію, Португалію, Францію, Англію, Голяндію, Німеччину, Австрію, Югославію, Чорногору, Болгарію, Румунію, звідтіля на Галичину і звідси мали намір перейти на територію Радянської України, щоби перейти Сибір до Японії. І ось на кордоні радянської України смілинх мандрівників арештували, у Камянці передержали їх два місяці в тюрмі, пізніше відвезли до Харкова, де вони просиділи вже тільки під доглядом тиждень у червоноармейських касарнях. Найбільше болюче з тих переживань для молодих людей це те, що їм відобрали всі їх рукописи, цінні для них враження з подорожі та тисячні посвідки перейденої дороги, відобрали дещета і фотографічний апарат і відставили залізницею взад до польського кордону. Навіть усі папери, видані їм радянською владою підчас їх побуту у Харкові, відобрали при повороті; молодці заховали потайки тільки єдину посвідку на сумний спомин. Огірчення їх превелике. Вони втратили 3 місяці предорогого часу, а головно матеріяли, яких не надолужать їм ніякі гроші. Зрештою бадьорі парубки висловлюються дуже прихильно про гостинність наших земляків. Скрізь у Галичині вони зупинились у наших людей і вдоволені щирим прийняттям. Остання книжочка, яка їм залишилась аж роїться від печаток наших сіл і містечок. Тепер вони ідуть знову через балканські краї, через Туреччину, Персію і далі, до Японії.

— З хроніки бандитизму. У селі Підзірянцю, біля Ланцута напали на дім бувшого жандарма Франца Клюса, тепер шинкаря, бандити. Вони дізнались, що цей продавши поле має в хаті великі гроші. Одначе Клюс відстрілювався з рушниці та револьверу через двері та вікно. Бандити втікли і залишили під його порогом трупа, який як виявилось з найдених при ньому паперів є отаманом опришків Панічем, славним з сотки грабіжей. При цій нагоді поліція зловила ще й двох його спільників, захованих у захистній хатині від гаси у Мощениці. Був там величезний склад муніції та накраденого добра. Є підозріння, що Паніча вбили його спільники. При нагоді сеї історії слід додати, що „Газета Поранна" ласа на сензацію, присвячуючи їй цілу сторінку, поміщує також портрет Паніча, який є нічим иншим тільки повторенням портрету Степана Мельничука, розстріляного 1922 р. у Чорткові внаслідок наглого присуду за приналежність до диверсійної ватаги з радянської України (відома „12-ка").

— З хроніки самогубств. Вчора у Львові впали знову дві особи жертвою сучасної скрути. На Високім Замку пробувала отруїтись 24-літня служниця Марія Патикова, втративши службу.—Залізничий грубник Іван Будний одержав візвання зі слідчої експозитури, щоби явився на Казимирівську вулицю як свідок. Перспектива переслухання настроїла його так меланхолійно, що він добув ножик і чотирократно вдарив себе в груди.

— По широкому світі. Покидаючи Пекін Куо Мін Гуна приказав розстріляти всіх членів військової державної гвардії: 400 людей згинуло від огня кулеметів. — Білгородський суд засудив сина бувшого премієра міністрів Пашіча на три місяці вязниці за образу чести посла Ранковіча. — У Берліні відкрили нову панаму в автомобілевій промисловости. Багато осіб близьких до уряду замішані в цю аферу. — 40 нежонатих членів англійського парляменту оснувало таємний парубоцький клюб. — Два еспанські летуни, капітан Естевез і його механік, що пропали в сирійській пустині, віднайдені иншими летунами. — Якийсь норвежський рибовов установив новий рекорд: на протязі 9 місяців проїхав 25.000 морських миль, убив 331 Кита і зібрав 2.400 тон трану вартости 1,200.000 долярів.

— 500 тисяч Американців їде до Європи. З Ню-Йорку телеграфують: Минулої неділі виїхало з тутешнього порту 7 кораблів з пасажирами Американцями, що хочуть провести це літо в Европі. В найближчих двох місяцях має виїхати з нюйорського порту до Европи з тою самою метою ще ок. 300 тисяч Американців. Нема то як в країні долярів!

— „Останній з роду Абенсерагів". У звязку з новинкою під таким заголовком з дня 20. квітня ми одержали листа з проханням помістити ось-яке пояснення: „Критик І. С. накинувся на переклад повісти Шатобріяна в „Новій Хаті" ч. 4 і 5, заголовком, закидаючи перекладчиці, що вона не знає французької мови і зробила переклад з польського. На це заявляю, що переклад роблений з французького оригіналу видання „Гарніє Фрер", а ті, що знають мову, можуть це перевірити. Щодо вимови імени „Абенсераг", то воно є мавританське і дійсно так вимовляється; відомо, що нема потреби читати всіх чужинних імен згідно з французькою вимовою. Перекладчиця: Я. М."

Дописи.

Радехів. (*Шевченкове свято*). Сьогорічне Шевченкове свято, що його відсвяткував Радехів 11. квітня, слід уважати найкращим із усіх, які тут відбулись на протязі останніх 8 літ. На жаль, непогідна погода в день свята не дала змоги всьому радехівському повітовому громадянству взяти в ньому участь. Усеж таки на святі явилась уся місцева інтелігенція, міщанство, а з повіту тільки двох священиків та більша як у минулих літах репрезентація учительства. Добре обдуманий та річевий реферат на тему „Національно-політичний світогляд Шевченка" читав д-р Яр. Селезінка. Обі декламації а саме п. М. Панасюка і п. Соні Марківної, обоїх найкращих робітників у місцевій читальні дали ще один доказ їх солідної праці й таланту. Рахманінова: „Поліхінеле" грав на фортепіяні молодий піяніст, канд. інж. п Роман Шухевич, про якого музичний талант висловлюються всі компетентні в тому напрямі словами повного признання. Та вершком артистичної вартости вечора були продукції місцевого читальняного хору під управою п. Дамяна Ів. Куліша, відомого вже громадянству зі своїх виступів з українськими колядками й народними піснями зимою п. р. Хор співав твори Стеценка, Леонтовича й Колесси в супроводі фортепяну у прецизному виконанні всяких музичних тонкостей, так, що присутні мали повну насолоду. Найкраще враження робило свято тим, що влаштоване було виключно власними силами, в чому велика заслуга тих, що в свої руки взяли провід народньої роботи в Радехові й повіті. — *Гість.*

Степениця С.-Б

Дня 25. квітня н. р. в 12. год. в полудне влаштовує Сокіл-Батько при всякій погоді на своїм майдані при Стрийській рогачці посвячення і відкриття степениці. Ця вістка повинна поручити українське громадянство, примаймєнше львівське. 30 років ждав Сокіл, а з ним і Львівська Україна на власну степеницю. Тепер вона є. здвигнена великим накладом праці і гроша, на жаль, задовжена. Той довг тяжить мов колода на шиї Сокола-Батька. Минулий рік був скупий на погоду і львівська публика, жадна ігрищ, не часто могла засиджуватися на вигідних дошках степениці. Тепер погода увійде, ігрища знайшлисьб, а тут як на біду грище свіжо зоране й засіяне і на два місяці непридатне до вжитку. І так одно з головних джерел доходу Сокола-Батька, його майдан, на довгий і гарний час відпадає.

Тут уже громадянство повинно заступити природу й лавою прийти на стрийський майдан у дні 25. квітня. До міжнародніх трибун нас не дуже то допускають, тимбільше треба використати рідку нагоду розсістися на тій українській трибуні. Не будуть з неї промовляти трибуни народу, але люде сокільської праці. І не один з гостей почує щось таке, що серце звеселяє і духа підносить. Тоді вже випадатиме підвести мошонку й дати більший даток на степеницю, на Сокола, на здобуття й поширення українського городу у Львові.

Любимо вємнатись успіхами, а їх обмаль. Степениця є успіх великий, успіх очевидний, памятник, збудований руками виключно українських майстрів на добро народу. Дня 25. квітня не повинно на сокільськім майдані забракнути нікого з Українців і Українок княжого міста Львова, щоб потім ніхто не потребував у сірка очей позичати, запитаний, чи бачив степеницю. Трамваї ідуть з одного кінця міста на другий, нехай-же ніхто не заслонюється далекою дорогою. На окремі запрошення не треба ждати. Хто через недогляд не дістане, хай і так іде, буде двічи пожаданий. Гостям дуже раді!

„Сокіл-Батько".

✝ Посмертна згадка.

О. д-р Іван Гробельський, крилошанин станиславівської капітули, б. посол до австрійського парляменту й народний діяч, помер у Львові 16. н. м. в 68 р. життя. Похорони відбулися в понеділок 19. ц. м. при участи 20 священиків зі Львова і Станиславова і великого числа вірних. Зворушуючу прощальну промову виголосив о. д-р Г. Костельник. — Покійний о. Гробельський походив з містечка Порохника ярославського повіту, де його батько був дрібним ремісником (кушніром). Мати о. Гробельського померла скоро і він став сиротою. Заопікувалася ним тета, що мадну науки дитину посилала до школи. По скінченні гімназії пішов він на теольогію до Відня, де й покінчив її докторатом. Там був якийсь час домашнім учителем арх. Рудольфа. Вернувши до Галичини, був довгі роки капеляном при епископії в Перемишлі, а згодом крилошанином і прелатом у Станиславові. В житті своїм зробив багато доброго і був щирим патріотом і сильно відданим народній справі, підпомагав „Просвіту" щедрими дарами і т. д. Зі станиславівським епископом не міг знайти спільної мови, тому від довшого часу перебував у тіни. Помер після операції (ізза гангрени відтяли йому спершу одну, а потім і другу ногу). — В. Н. П.

ОПОВІСТКИ.

Український Театр під арт. пров. И. Стадника.

Львів. Саля „Багателі" (вул. Рейтана).

Субота 24. ц. м. премієра: Я. Мамонтів „Над безоднею". Початок точно о год. 8. вечер.

В Коломиї, в неділю 25. ц. м. „Над безоднею".

В Станиславові в понеділок 26. ц. м. „Над безоднею".

В Стрию 27. ц. м. „Над безоднею".

В Перемишлі 28. ц. м. „Над безоднею". 1608 1—2

Прогулька до Зубрі відбудеться в неділю 25. ц. м. заходом Т-ва „Плай" під проводом д-ра Костя Паньківського. Збірка біля площі „Сокола-Батька" год. 15., поворот через Залізну Воду на год. 19.

Виділ Товариства Кандидатів Адвокатури при Львівській Палаті Адвокатів подає отсим до відома, що на Загальних Зборах дня 21.III. 1926. р. вибрано на адміністраційний рік 1926/27 новий Виділ, який уконституувався ось так:

Предсідатель: Д-р Акер.

Заступник Предсідателя: Д-р Зайль.

Секретар: Д-р Шнекрапт.

Члени Виділу:

Д-р Ангстрайх, запомоговий референт.

Д-р Фабіян, відчитовий референт.

Д-р Гавсман.

Д-р Карпф, організаційний референт на м. Львів.

Д-р Галущак, організаційний референт на провінцію.

Д-р Цвадер, організаційний референт на провінцію.

Д-р Маргуліес, референт організації посередництва праці.

Д-р Рап, референт організації посередництва праці.

Д-р Лянтерпахт, Фінансовий референт.

Заступники:

Д-р Айзенберг, скарбник.

Д-р Липиняк, організаційний референт на м. Львів.

Д-р Вольфельд, організаційний референт на м. Львів.

В ціли зібрання докладного статистичного матеріялу, взиваються всіх товаришів округа тутешньої Палати, які відбувають адвокатську або судову практику, як також тих, що хвилево не практикують, щоби особисто або листовно зголосилися до реєстрації. Реєстраційні дижури відбуваються, почавши від 19.IV. н. р. кожного понеділка і четверга від години 19—20 в льокалі Палати Адвокатів при вул. Гродзіцких ч. 1., куди також належить надсилати письменні зголошення під адресою Товариства Кандидатів Адвокатури. В справах обнятих поодинокими референтами належить звертатися безпосередно до дотичних референтів.

Львів, дня 12. квітня 1926.

За Виділ Т-ва Кандидатів Адвокатури:

Д-р Шнекрапт, секретар. 1606 1-1 *Д-р Акер,* предсідатель

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

ців, що служили в б. австрійській, російській та німецькій армії, а тепер приналежать до Польщі. Ненажерлива психольоґія „уніфікаторів" не зупиняється навіть перед нещасними жертвами війни, не вважаючи на те, що Польща трактатом у Версалі і Сан Жермені зобовязалася заспокоювати претенсії горожан згаданих земель. Цього обовязку отверто й нахабно спекуються. Досі роблено це потайки, бо при всяких військових комісіях безоглядно кривджено інвалідів „національних меншостей", на що маємо тисячні докази.

Не так мається річ в инших державах, як Чехословаччина, Югославія, Італія, Мадярщина, Румунія. Навіть закон італійських фашистів не робить ріжниці між інвалідами італійської армії та австрійської (тирольські Німці), що боролися проти Італії. Таксамо інвалідський закон в Югославії з 17. XI. 1925 не робить ріжниці між інвалідами сербської, болгарської та австро-угорської армії, а признає тільки воєнних інвалідів-горожан югославянської держави.

Як у кожній критичній хвилі уряд випускає багатообіцюючі розпорядження, так і недавно появилося розпорядження польського військового міністерства, на основі якого інваліди, котрим здержано виплату рент, можуть знов їх одержати, коли пороблять відповідні заходи перед ПКУ. Що коштують такі заходи і якими успіхами вінчаються — це нам усім добре відомо. Крім того обіцюють продовжити речинець реєстрації інвалідів. Пощо ці обіцянки, з яких і так нічого не вийде? Видно, що в теперішньому становищі уряду й держави лежить потреба „робіти настрій", зєднувати обіцянками й — пускати дурмана.

Орґанізаційний рух.

Довірочна нарада У. Н. Д. О. судового винницького повіту.

Винники, 21. квітня.

Дня 20. п. м. відбулася в домівці „Міщанського Братства" довірочна нарада відпоручників судового винницького повіту. В нараді взяло участь 46 осіб, з 18 сіл винницького судового округа. Нараду відкрив і проводив їй голова Львівського Пов. Нар. Комітету п. Іван Ліщинський. Реферат про вагу і значіння політичної організації виголосив Ґен. секретар УНДО. п. Вол. Целевич. Реферат про цілі й завдання УНДО. виголосив п. М. Струтинський. В дискусії забирали голос пп. Іван Голод і Сидір Василь із Глуховичі, Михайло Карпинець з Рісної Руської, Іван Стефаницин з Винник, Ілько Лисий і М. Струтинський зі Львова та инші. Вирішено, що члени львівського Повітового Народнього Комітету, які мешкають у винницькому окрузі, творять окремий Комітет на суд. повіт Винники і ведуть орґанізаційну роботу самостійно, одначе в порозумінні з львівським Комітетом.

Учасник.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!!

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

„Кадлубовий" уряд остає.

Положення після неприйняття димісії Скшинського не змінилося. На біржі трохи вспокоїлося. У Варшаві після візити Пілсудського у Бельведері платили вже за доляра 10·80. Вечером у прив. оборотах платили 10 зол. В мешканні пос. Слівінського була конференція провідників лівиці, але не довела до нічого. Веч. лівиця ухвалила відложити цілу акцію до понеділка, бо того дня збереться сойм. На деннім порядку буде бюдж. провізорія на май. Лівиця старається повалити провізорію і тимсамим ухвалити заяву недовіря для уряду.

Думають, що уряд довго не вдержиться. Але кажуть теж, що уряд має запевнену більшість у соймі. На цю більшість складаються: ЗЛН. 101 гол., Пяст 53, ХД. 43, НПР. 17, голоси комбатантів правиці ХД. 19, кат. нар. 5, хлібоїди 4. Разом 242 на 444 послів.

Скшинський вчера передпол. обняв урядування, прийняв посла Зед. Держав і мін. Грабського й Осецького в уряд. справах.

Центр. В. Ком. ППС. видав маніфест до працюючого народу міст і сіл, у якім пояснює причину виступлення партії з уряду. Конференції ППС. з иншими дем. клюбами мають на ціли зорґанізувати всі сили демократії в Польщі для протиділання спроб реакц. урядів.

Нім. б.延 пануючі не дістануть відшкодування.

В правн. комісії райхстаґу відкинули 11 гол. проти 10 уст. 2. проєкту закона про відшкодування для родин б. пануючих. Канц. скликав конференцію партій ур. коаліції, щоби нарадитися над положенням, витвореним відкиненням проєкту закона. „Д. Альґ. Цтґ." думає, що урядови не грозить кріза, бо проєкт закона не поставив уряд лише партії, які творять ур. коаліцію.

Пекінський уряд за відкликання Карахана.

„Шікаґо Трібюн" потверджує вістку з Пекіну марш. Чанґ-Тсо-Лін зажадав від рад. ґен. консуля в Мукдені, щоби повідомив моск. уряд про конечність відкликання з Пекіну амб. Карахана. Мотивують це тим, що Карахан, відколи є Китаї, підкупством викликав студ. заворушення і доставляв зброю ґен. Фенґ-Ю-Шанґові, піддержуючи так домашню війну а це є надужиттям становища амбасадора і знасилуванням міжнар. звичаїв.

Невдача переговорів з Ріфенцями.

На конференції в Ель Ажун делеґати Ріфенців були непримиримі в справі військ. клявзуль перемиря. Еспанські й франц. делеґати постановили відкликатися до своїх урядів.

Біржа.

Гроші.

Америк. дол. 10·00 — 10·10, канад. дол. 9·85 — 9·90, чеські кор. 0·26,00 — 0·26,50, леї 0·3,00 — 0·3·50, франки фр. 0·20·00 — 0·31·00, фр. швайц. 1·70 — 1·75, англ. фунти 43·00 — 43·50.

Золото. 20 кор. 35,00 —36·00, 20 франк. 32·50—33·00; 20 марк. 42·00 —42·50; 10 руб. 45·00—46·00.

Срібло. Австр. кор. 0·72·00—0·76·00, 5 ав. кор. 3·80—4·00, фльорени 1·90—2·.0, рубл. 3·00 — 3·20, рубель дрібним сріблом 1·50 —1·60.

Збіжа.

На збіжевій біржі деяке успокоєння, скріплена подача за виїмкою добірної пшениці, за якою й дальше попитують. Зацікавлення гречкою для експортових цілей. В житніх отрубах постійна подача при вельми слабім попиті. Тенденція на загал зниżкова, для отрубів житніх зниżкова. Настрій спокійний.

Пшениця краєва біла 46·00 — 48·00, пшениця краєва червона 49.00—51,00, жито галицьке 26·00—27·00 ячмінь галицький бров. 25.00 — 26·00, ячмінь гал. паст. 24·00 — 25·00, овес гал. 27.50 — 29·00, гречка 31·00—32·00.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Потішаючі прояви.

Я не люблю сміятися з чужого нещастя, але ще більше не люблю, як хтось сміється з мойого. Бувало сміються Поляки з нашої біди, з наших невдач, — а мене злість бере, як можна?!... Кожному може трапитись нещастя, але не мусить зараз сусід з нього посміхатися, бо вную доля оберне кота хвостом!

Тому, як котрому з народів не везе, я з нього не сміюся, тільки жалію його. Крадуть директори банків гроші, — я бідкаю над віце-директорами. Шкалюють себе генерали по часописах, — я бідкаюсь над простими вояками. Не може дістати держава позички, — сумую разом з достанцями для армії і своїми міністрів. Настане політична вендетта на мексиканський зразок, мені жалко, що її виконують підмовлені бідні дурачки, а не самі змовники.

Болію, бідкаюсь, сумую і жалую...

Зате радію, як де поправляються відносини, маліє армія безробітних, дешевіє життя і консолідуються партії.

А вже найбільше радує мене, коли народ почне проявляти муссолінську відвагу і льойдджорджівську життерадісність.

Минулої неділі я був саме свідком тих усіх прикмет зібраних на площі Фредра, в нашім, прекрасно сканалізованім Львові.

Переходом через вулицю Карла-Людвика, pardon: Леґіонів, побачив я похід, який чвірками, шістками і як хто попав, посувався в сторону згаданої площі. Перед ві якийсь старший пан з наїженим парасолем на рамени, а замикав похід кінний поліціянт з наїженим кінським хвостом на голові.

В повітрі чути було зденервування, помішане з потом соток ніг.

Вплави національної енергії мене все цікавили і цікавлять. Я спинився в своїй орбіті і завернув за ними.

Толпа вже залляла площу майже по береги. Користаючи з перебудови вулиці, старший пан з наїженим парасолем станув на купі каміння і забрав слово. Що говорив, не було чути, але всі його знаменито розуміли і раз-у-раз притакували. Поодинокі вигуки летіли між толпу, як клапті паперу і падали на розпалені голови.

— Utniemy czerwonej bolszewickiej hydrze łeb polskiewski, jak w 18 roku...

— ...Od ministra do robociarza, od staroski do panienki...

— ...Niech żyje Mussolini!...

Коло мене якийсь старий пан замахав руками і підскочив, як табетичний воробець.

— Cześć! Czołem! Niech żyje!! — дерсь як стара сорочка.

В його водянистих очах було стільки відваги і заілости, що по мені мороз пройшов.

— Велика річ мати таких старих очайдухів...

Нечайно на толпу посипався град каміння, не більшого від дитячої голови.

Тут і там хтось здивовано схопився за рамя, хтось дав сторчака на вимощену вулицю.

Старший пан тигровим скоком метнувся за будку і звідтам інформувався в мене про ситуацію.

— Co to właściwie jest? Na Boga, kto bije!...

Я не міг дати пояснення, бо сам зовсім не орієнтувався.

— Bryłowcy!! — заревіла непоцілена частина толпи. — Bić ich!!

Звезені купи каміння стали в одну мить маґазинами муніції і вулична баталія розгорілася, як за часів „української інвазії".

Я стояв і радів.

Прецінь ні голод, ні безробіття, ні захмарений горизонт не відібрали людям енергії, відваги й життерадости.

Галактіон Чіпка

Пресовий ланцюх.

На побільшення обему „Свободи".

На побільшення обему „Свободи" зложили далі:

27. Д-р Станислав Полянський у Володимирі (Волинь) — 10 зол. і кличе: д-ра Арсенія Річинського у Володимирі і д-ра Иосипа Пеленського в Ярославі;
28. Д-р Антін Горбачевський в Чорткові — 10 зол. і кличе: д-ра Антона Гарасимова і д-ра Єроніма Калитовського в Стрию та д-ра Вол. Електоровича в Чорткові;
29. Олександер Костик у Львові — 5 зол. і кличе (на довільну квоту) пп. Женю, Славу і Олю Терлецьких у Львові;
30. Д-р Володимир Загайкевич 10 зол. і кличе: дир. Олексія Ярему і д-ра Остапа Прийму в Перемишлі та о. Андрія Борисевича в Дрогобичі;
31. Г. Д. — 10 зол. і кличе: д-ра о. Романа Секелу, д-ра Степана Дмоховського в Перемишлі.

Від Редакції: З жалем і важким почуттям слід ствердити, що розписана складка на побільшення обему „Свободи" розвивається дуже повільно, а навіть з деякими перепонами. Особливо молодше покоління української інтеліґенції відмахується від дрібної пожертви на розбудову селянського орґану всіми силами. Звичайним, навіть клясичним арґументом для відмови є застереження: „я — мовляв — до партії не належу — або звідки я до того приходжу"? Молодше покоління української інтеліґенції думає, що не належати до партії — це велика честь або громадська заслуга, або що всякі тягарі, в тому й на розбудову селянського орґану — повинні спадати тільки на членів партії. Ні, так справи ставити не можна.

І то тим більше, що розбудова селянської ґазети не є ніякою партійною справою, тільки справою національною. Відмову пожертви можнаб зрозуміти тільки тоді, колиб хтось уважав, що побільшення „Свободи" є шкідливим з погляду загально-національних інтересів. Але так прецінь може думати або людина крайно злобна або негромадянська й невідповідальна. Наша інтеліґенція взагалі, а її молодше покоління зокрема — китайським муром відділилося від селянства. Нехайже хоч дрібною грошевою пожертвою на розбудову селянського орґану воно зазначить своє відношення до селянства.

Часто в нас нарікається на намір складок. Але ті нарікання звичайно походять від тих, що ніколи нічого не дають, які уважають, що вони є на те, щоби брати а не давати. А прецінь матеріяльне істнування інтеліґенції — посередньо або безпосередньо — базується на селянстві. Требаж тому селянству — як кажуть — зреванжуватись, як не освітньо-культурною чи політичною працею, як не заходами над його економічним подвигненням, то хоч дрібною пожертвою. Вдінці варто будоб, щоби ті рідкі відмовці переглянули, як виглядає „пресовий ланцюх" в „Дзеннік-у Людов-ім" або в „Русск-ім Голос-і" на видання творів Наумовича. На цю останню ціль наші „русскі" жертвують по 25 зол., і то майже кожний член родини окремо. Сором нам відмахуватись від дрібної жертви на селянський орґан.

НОВИНКИ.

— Відпустки для учительства на заточенні. Довідуємося, що кураторія львівського шкільного округа уповажнила шк. повітові ради в Ряшеві, Березові, Стрижові, Тарнобжеґу, Ланцуті, Ніску, Пшеворську й Кольбушовій давати учительству гр.-кат. обряду в часі цьогорічних гр.-кат. Великодних свят відпустки. А саме: учительству, що намірює ці свята обійти поза місцем свого осідку, від дня 29. квітня до 5. травня включно; а тому, що лишається в місцях своєї служби, на дні урочистих свят. Українське учительство в инших кураторіях буде вчити, коли у нас співатимуть пісню „Христос воскрес".

— Відчит посла Підгірського у Львові. В неділю дня 18. квітня п. р. у просторій салі засідань „Дністра" відбувся заходом „Союзу Українських Адвокатів" відчит посла Сімійла Підгірського на тему законопроєкту про заведення судів присяжних на західно-українських землях. На відчит шановного прелеґента прибули не тільки українські адвокати зі Львова і провінції, але й працівники инших звань. Посол Підгірський в обширному рефераті представив небезпеку законопроєкту про суд присяжних, яка грозить українському населенню. Цей законопроєкт змагає саме до виелімінування українського населення з судів присяжних. Постанова, що судія присяжний мусить розуміти польську мову, як рівнож постанова про спосіб укладання лист суддів присяжних, дають орґанам державної і самоуправної влади змогу виключати Українців від участи в судах присяжних і обсаджувати їх виключно польським шовіністичним елементом. Посол Підгірський порушив також справу прав української мови в судівництві. Відтак вивязалася річева дискусія, якій проводив д-р Михайло Волошин. В дискусії забирали голос численні бесідники, як д-р Степан Шухевич, Волод. Целевич, д-р Альфред Говикович, Михайло Корчинський, д-р Михайло Волошин, д-р Лев Ганкевич і инші. Зібрані погодилися з міркуваннями п. Володимира Целевича, що оборону прав української мови в судівництві слід поставити на широкій платформі і як з одної сторони змагати до зміни поодиноких законопроєктів шляхом вношення поправок, так з другої сторони треба підняти боротьбу проти істнуючих уже язикових законів. Боротьба мусить бути ведена на всіх фронтах, а саме Українською Парляментарною Репрезентацією у Варшаві, українськими політичними партіями в краю серед народніх мас, як також на міжнародній арені. Після того вибрано комісію для випрацювання поправок до законопроєкту про суддів присяжних у складі: д-ра Евгена Давидяка, д-ра Костя Левицького і мец. Михайла Корчинського з правом кооптації.

— До вистави „Над безоднею" (24. квітня). Суботишня премієра пєси „Над безоднею" зацікавила широко наше громадянство, що помітне з продажі білєтів. Від довшого часу ми не бачили на сцені нашого театру нового оригінального драматичного твору. З цілої низки написаних в останніх роках творів свого рода, не можна було вибрати ні одного, який поруч з літературною вартістю відповідав би прибдизно вимогам сцени. Пєса Мамонтова є таким унікатом. Цікава тема, викінчена будова, глибока [illegible]

„Всім, всім, всім!“

В середу, 21. ц. м. розійшлися не лише по провінціональних осередках, але й заграницею (в Берліні) поголоски про фашистівський переворот у Варшаві. Говорено також у Львові, немов то переворот у Варшаві відбувається під проводом ген. Галлера. Спростування Пат-а, післане до берлінського Бюра Вольфа, не оставнє не принялло. З огляду на те пресовий виділ при Раді міністрів був примушений надати радіотелеграфічний спростовуючий комунікат під написом: „Всім, всім, всім!“

сам факт конечности заперечування перевороту, сам факт появи радіотелеграми: „Всім, всім, всім!“ — вказує на істнування, на поширення—несвідомих, як не свідомих — переворотових настроїв, вказує на започаткування доби, яку з повним правом можемо назвати добою польської керенщини.

Переворотові настрої в Польщі наростають. Це — безспірний факт навіть для звичайного глядача, а не то людини, втаємниченої в переворотові підготування поодиноких політичних таборів. Сьогодня маємо в Польщі три головні табори, які змагають до того, щоби всецільо опанувати владу і диктаторськими засобами здійснити свої „програми“. Є це: реакційний табор або тзв. фашистівський, що змагає до диктатури польської реакції, опісля центро-лівий табор (не так під оглядом соціяльним, як радше політичним), табор, в якого осередку находиться марш. Пілсудський і вкінці крайно-лівий табор, може не так комуністичний, як комунізуючий. Окреме становище, становище більше посторонніх глядачів, ніж діяльного чинника — займають „національні меншости“, як нетериторіяльні, так і територіяльні.

Правий табор, невірно названий фашистівським, а який повинен би називатися „союзом польського народу“ або „союзом одноголового орла“ (на зразок „союзу русскаго народа“ або організації „двуглавий арйол“), змагає до диктатури польської реакційної буржуазії. За ним стоять „креси“, східні і західні, себ-то бюрократія, земельні власники й шовіністична інтелігенція, майже вся (до 30-тисячна) маса польського студентства й частина офіцерського складу польської армії. Ці польські муссоліністи, навіть на випадок успішного перевороту, ледви чи були би в силі на довшу мету вдержати владу в своїх руках з огляду на негативне становище централько-польської території (Конгресівки), з огляду на близьке сусідство з СРСР (не зважаючи на те, що противенства притягаються) і з огляду на національно-ріжноманітний склад сучасної Польщі. Диктатура права, націоналістична може стабілізуватися тільки в національних державах, як Італія й Еспанія.

Крайно-лівий, комунізуючий табор теж на випадок успішно переведеного перевороту не міг би втриматися на довшу мету. Переворот з комуністичною закраскою є субєктивно зрілий, але обєктивно незрілий. Найбільш підготованою до такого перевороту є б. Конгресівка, взагалі всі ті території, які входили в склад б. Росії. Вони здебільшого живуть ще тією загальною психікою, на якої основі став фактом більшовицький переворот на схід від рижської смуги. На инших областях, в Галичині й на Познанщині та Поморі немає тієї психічно розрослої бази для перевороту з комуністичною закраскою, хоч — правду кажучи — на всьому просторі східних окраїн включно зі Сх. Галичиною є більше обєктивних даних для такого перевороту, як деинде. Одначе, як вже було зазначено, для крайно-лівого перевороту немає загальних обєктивних даних з огляду на міжнародне становище, нехіть СРСР до негайних переворотів за своєю західною границею і силу польського патріотизму та польського реакційного табору. На випадок успішного перевороту крайно-лівого табору в центрі Польщі, Галичина, особливо східна, і Познанщина сталиб базою операційною проти переворотців. Ці території у відношенні до польської революції гралиб таку саму ролю, як Дон і Кубань у відношенні до російської революції. Зайвим було би говорити, як це відбилось би на нас.

Найправдоподібнішою булаб стабілізація центро-лівого перевороту під проводом марш. Пілсудського, якого піддержалиб крім gros армії польські радикально-селянські партії і пепесівська, а й крайно-ліві в теперішньому моменті не робилиб йому більших перепон. Загадочним було би тільки становище „національних меншостей“. Стабілізація перевороту марш. Пілсудського булаб залежна щонайменше від тихої піддержки „нац. меншостей“. Переворот Пілсудського в значній мірі усував би небезпеку домашньої війни, розуміється, при невтрально-прихильній поставі „нац. меншостей“. В противному випадку горожанська війна зі всіми своїми консеквенціями стає неминучою. Стабілізація центро-лівого перевороту привелаб до виснення політичної ситуації і правдоподібно до розвязки деяких політичних квестій, але ледве чи розвязалаб гордійський вузол економічного розкладу.

Коштом жертв війни.

(Статтю надіслано.)

Санаційні заходи біля польського скарбу не визначуються особливо бистроумністю, за те безумовно гостротою та безоглядністю у відношенні до найслабших. Перш усього податкова система звалила нечуваний тягар на селянські плечі; підборано торговлю, переведено широку редукцію в шкільництві. Врешті щораз голосніше говориться, що державу обтяжують воєнні інваліди. Робляться заходи, щоб перевести редукцію інвалідських рент.

Але вже раніше всякими способами позбавлено інвалідів належного їм забезпечення. В минулому році припинено виплату рент усім тим інвалідам, яким вдалося зареєструватися в Повіт. Допови. Командах (ПКУ.) після приписаного речинця, тобто після 30. цвітня 1922. Тисячам інвалідів відібрано засоби до життя. Цей удар діткнув найбільше інвалідів на українських землях під Польщею. Дотичне розпорядження про речинець реєстрації інвалідів не було як слід опубліковане й лишилося невідомим загалові. Крім того в Галичині інваліди свідомо не реєструвалися, бо не вважали себе в окупованій країні за польських горожан. З тих самих причин тисячі інвалідів узагалі не встигли досі зареєструватися і всякі їх прохання військова влада відкидає.

Характеристичною рисою польських установ — це вишукування всяких покришок, щоби тільки уневажнити претенсії горожан до держави, а уряд звільнити від його обовязків.

Серед тих польських кол, що стоять ближче урядових сфер, виринають пропозиції, щоб редукцію рент приноровити до інвалі-

М. ГОЛУБЕЦЬ. 7)

Петро Холодний.

(Докінчення.)

„Родився я — пише мені артист в одному з листів — в Переяславі на Полтавщині 18. грудня ст. ст. 1876. р. Дід мій з батьківської сторони був ще за часів магдебурського права бурмістром, а батько міським головою. Мали хазяйство й вели торговлю. До часу встановлення залізничих шляхів чумакували, а пізніше вели торговлю у формах близьких до сучасних. Жили по старій, українській традиції, — життя в російських формах не приставало. Російська мова вважалася панською, респектом не користувалася, намиж дітьми вживалася тільки підчас науки. Перше московське слово, яке я вивчив було „еще“, вимовляли ми це слово: „іщщо“. Вчителем був „кучер“ Андрій, великий мій приятель, що перед тим вернувся з військової служби. Було мені тоді 5—6 років.

Мій прадід, а там дальші предки, наскільки можу судити, належали до „шевців“, до цеху яких належала більшість переяславських міщан. Шевське рукомесло ведеться в місті з давніх-давен, бо не дурно перший переяславський герой Ян Усмошвець, що за часів кн. Володимира Великого поборов велитня Печеніга, виявляв свою силу на тому, що дер сирі волові шкіри.

Память про шевця, що „побив Голіяфа“, живе й досі серед моїх земляків і я двічі знаю історію. Один раз з літописі Нестора, а другий від старого шевця, що чинив біля ріки Трубайла шкіри. Головна ріжниця поміж обома оповіданнями була в тому, що дід оповідач показував мені й те місце, високу могилу, де ніби поховано цього славного борця.

Українська стихія панувала в місті безподільно, невеличкий гурток російських урядовців був нам зовсім чужий, а життя їх нецікаве.

З матірнього боку, по жіночій лінії, ішов мій рід від художників-іконописців, по прізвищу Забіяка. Працювали вони переважно на Полтавщині, були добрими майстрами, малювали в західньо-европейській манєрі, якої навчилися, копіюючи картини французьких та італійських малярів по ріжних великопанських галеріях. Були вони, на свій час, освічені люде; один з них був священиком в селі Помоклах, переяславського повіту, де в нього була велика майстерня.

(В музею київської Духовної Академії під ч. 4739. є ікона Богодиці з Ісусом, приписувана одному з Забіяків, поч. XIX. в. — М. Г.)

В 8. році відвезено мене до Києва в гімназію. Це були сумні часи мого життя, темні і непривітні, за вимком звичайно часу, коли можна було приїхати додому на вакації. В останні два роки перебування в гімназії я ходив на вечірні заняття до художньої школи Миколи Мурашка; ходив туди щось півтора року й по скінченні гімназії. В школі цій була гарна мистецька атмосфера і всі учні тої школи, з якими мені потім доводилося стрічатися, згадують її з великою любовю. З гімназійних літ почав я вести щось в роді щоденника, куди я замальовував й зарисовував свої враження. Цієї звички держуся, з великими перервами, аж до цього часу, дбаючи, щоби при всяких умовах, по можливости що дня, щось занотувати.

По скінченні гімназії я вступив до київського університету на природописний факультет. В університеті я полюбив науку, займаючись переважно математикою, хемією, фізикою та мінеральогією. По скінченні університету продовжував я свої вправи в фізичній та хемічній лябораторіях; до цьогож часу відноситься й початок моєї педагогічної праці. Через рік по скінченні університету в 1898. р. вступив я на службу до київської технічної школи як асистент і вчитель при катедрі фізики, де я оставався до часу покликання в генеральний секретаріят освіти У. Н. Р.

Не спиняючись над моєю педагогічною й науковою роботою, зазначу, що моє мистецьке життя йшло своєю дорогою: я мав заробіток поза мистецькою творчістю і тому малював що і як хотів, не думаючи, що мені доведеться, колиб то не було, виступити перед ширшою публикою в ролі українського мистця.

В 1900 р. я одружився і моя дружина була довгий час майже одиноким прихильником моєї мистецької творчости, поки справа не дійшла до того, до чого мусіли дійти, а саме в 1910 р. один з моїх приятелів, маляр Іван Генюк, підчас моєї неприсутности забрав дві мої картини, пейзаж „Літо“ і портрет шліссельбуржця С. А. Іванова й одвіз на одну з київських виставок.

Решту знаємо уже з попереднього. Артист будучи вже „на очах публики“ і мистецької критики, зацікавився технікою й композицією старої української іконописі і, як ми бачили, по лінії її заложень повів свою малярську творчість. В 1916 р. почав Холодний малювати старим іконописним способом першу з картин того циклю на мотив колядки про „Дівчину і паву“. За нею пішли вже відомі нам з львівських виставок картини й композиції.

Незабаром мине Холодному 50 років життя і поверх 30 років безупинного шукання виразу в пластиці, а в тому світі доводиться приймати участь і нашій галицькій закутині, яка завдячує йому вже не один мистецький жемчуг, не один культурний подвиг.

Нехай же цих кілька рядків, написаних тремтючою від зворушення рукою, буде великому мистцеві і гарній людині виразом щирої вдячности, яка живе в серцях усіх задивлених в його мистецтво Галичан...

Львів, в березні 1926.